

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrto leta K 1.— Za vse druge države in Ameriko K 5.60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inerate, naročnino, reklamacije pa na upravnništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — Inerati: štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin. za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plaćujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavni: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. poštno-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Revolucija na Ruskem.

Petrograd, 14. marca. Poročilo Petrogradske brzjavne agenture.

V Petrogradu je izbruhnila revolucija. Iz 12 članov dume sestavljen eksekutivni odbor je v posesti vse moči. Vsi ministri so vrženi v ječo. Garnizija glavnega mesta, 30.000 mož, se je pridružila revolucionarjem. Četrtek (sredo?), tretji dan revolucije, je bil red v glavnem mestu zopet napravljen. Poslanec Engelhardt je bil od odseka imenovan za poveljnika Petrograda.

Na Ruskem je izbruhnila revolucija. Ministri so v ječi, državna oblast je v rokah ruske dume, vojaštvo je na strani revolucionarjev.

Odločilno za pomen ruske revolucije je pač dejstvo, v rokah katere skupine da se nahaja politična moč. Ako je radikalno delavstvo na krmilu, oziroma ako prevladuje v revolucionarnem gibanju obup in odpor proletarskih mas, potem smemo pričakovati ugodnih posledic za splošno vojno situacijo. — Ako je gospodar položaja napredni blok, potem nam je računati sicer z notranjim preobratom v Ruciji, toda obenem z nadaljevanjem vojne politike.

Sele kadar bo spoznati, kako stališče zavzame revolucija proti carju in kako odgovori car na katastrofalne dogodke v Petrogradu, sele takrat bo mogoče presoditi, ali je revolucija odločilnega pomena za vojno, ali pa je le medigra, katere vpliv na tragedijo svetovne vojne ostane le posrednega pomena.

Ruska revolucija v imenu pacifistične ideje, bi bila največjega pomena za izid svetovne vojne.

Strašni dnevi v Petrogradu.

Berolin, 14. marca. „Lokalanzeiger“ piše: Na Švedsko so dospeli opoldne prvi potniki iz Rusije, ki so bile priče strašnih dni nemirov in Petrogradu. Ti opisujejo, kako je naraščalo razburjenje mas ter pravijo, da je bilo smatrati giba-

nje za odkrito revolucijo. Vzrok ni bila samo draginja, marveč je šlo za politične nemire, ki so bili v prvi vrsti naperjeni proti vojni. Policija skuša zvrniti razburjenje ljudstva na prodajalne kruha in mesa ter povzroča sama napade na prodajalne živile.

Nemiri v Petrogradu in Moskvi.

Berolin, 12. marca. „Vossische Ztg.“ poroča njen dopisnik v Stockholmu: Med draginjskimi nemiri v Petrogradu je bilo ubitih in ranjenih 300 do 400 oseb. Krvavi dogodki so se zgodili od minulega ponedeljka do srede. Glede na strahoto niso čisto nič zaostajali za dnevi revolucije leta 1905. Tisočebrojna množica je kričala: Dajte nam kruha! Sklenite mir! Petrograjski politični krogi se boje, da ne bi bila sedanja pobuna le neznatna predigra nadaljnih resnih nemirov in da bi se ne razširila tudi na provinco.

Položaj v Petrogradu, Moskvi in drugih ruskih mestih vedno resnejši.

Lugano, 12. marca. „Corriere della Sera“ javlja dne 10. t. m. iz Petrograda: V Petrogradu, Moskvi in drugih velikih mestih je položaj zaradi pomanjkanja živile vedno resnejši. V Petrogradu stavkajo delavci, da protestirajo, ker manjka kruha. Ljudje so se večkrat spopadli z vojaki.

Dva generala premagala petrograjske demonstrante. — Nemiri trajali od 28. februarja do 5. marca.

Stockholm, 12. marca. Ker so zadnje dni zaprlji v Petrogradu skoraj vse pekarnice, so jih ljudje naskočili. Policija na konjih je nastopila z golim orožjem in je ubila veliko ljudi. Petrograjski policijski predsednik general Balck in policijski mojster general pl. Halle sta sama vodila čete na množico. Po dvakratnem prejšnjem svarilu so stre-

ljali, a tudi množica je streljala na vojake. V mrtvašnice in na klinike Peter Pavlove bolnišnice so pripeljali približno 40 mrtvih in 120 ranjencev. Nemiri so trajali od 28. februarja do ponedeljka 5. marca. Mrtvih je bilo 300 do 400 ljudi.

Nevski most razstreljen.

Koabnj, 14. marca. Železniški most čez Nevo, zvezni most med ruskim in finskim železniškim omrežjem, so ruski revolucionarji razstrelili.

Ruski car je odstopil.

Vsa oblast v rokah ruske dume.

London, 15. marca.

V zbornici poslancev je minister zakladnice Bonar Law sporočil, da je car odstopil.

Veliki knez Mihael Aleksandrovič je poklican za regenta.

Petrograd, 14. marca. Petrogradska brzjavna agentura poroča:

Prebivalstvo Petrograda, ki je bilo ogorčeno zaradi popolne desorganizacije v transportu in preskrbi, je bilo že dolgo razburjeno in je godrnjalo proti vladi, ki ji je očitalo krivdo na vsem trpljenju, katero je je zadelo.

Vlada, ki je pričakovala nemire, je storila obsežne korake, da vzdrži red. Med drugim je predpisala razpust državnega sveta in dume.

Duma pa je sklenila, da se carjevemu ukazu ne pokori in da nadaljuje svoje seje. Takoj je izvolila izvršilni odsek 12 članov pod predsedstvom predsednika dume Rodzljanka. Ta odsek se je proglasil za provizorično vlado ter je izdal ta-le

oklic:

Z ozirom na težavni položaj in notranji nered, katerih je kriva politika stare vlade, se čuti izvršilni odsek dume prisiljenega, vzeti v roke javni red. V polnem razumevanju odgovornosti za storjeni sklep, izraža odsek svoje prepričanje, da mu bosta stala prebivalstvo in vojska v tem

PODLISTEK.

Julij Pekár:

Abbéjevo pismo iz leta 1794.

... Oh, madame, ne zahtevajte več od mene imenika zadnjih žrtev! Redno sem Vam dozdaj poročal o stvareh, ki se dogajajo v Parizu, a sedaj me zapuša pogum... Smrt toliko dragih mi je vsak dan trgala srce — umiram počasneje, a verjemite mi, da umiram mukopolneje, kakor oni, ki izkrevave pod enim samim udarcem giljotine. Saj sem samo še navidezno živ... Kot spovednik sem včeraj spremljal zadnje obsojence na morišče — in zakaj naj pripovedujem koga? Nimam več moči, da ne bi pri pisanju njih imen zopet umrl... V eni sami pretresljivi besedi lahko povem vse: Ni eden naše drage triansonske družbe ne živi več. Oh, draga prijateljica, Bog Vam pamagaj v tem težkem trenutku! Ne vprašujte, ne imenujte imen... vsi so umrli, markiza, le midva sva še ostala. Čisto sama sva v nesreči — kakor — sedaj Vam to lahko obstanem — sem se nekaj v najini sreči čutil z Vami samega na cellem svetu. Ali se spominjate na oni že davno pozabljeni sanjavi popoldan v Fontainebleau-u? Okoli naju je ljubko donela gavota pastirjev, a v snu moje ljubezni je pomrlo vse krog mene. Le Vi ste živeli záme na tem svetu, Vi, draga prijateljica! Tudi sedaj je izumrlo vse krog mene, pa topot sva ostala sama v najstrašnejši tugi. Madame — morda je to moje zadnje pismo — kaj ne, da mi oprostite to moje pozno priznanje? Že me sumljivo pogledujejo, in ako sem Vas dosedaj redno obveščal o smrti najinih prijateljev, Vam

vendar v prihodnjem pismu ne morem poročati, da je Vaš zvesti abbé izkrevavel pod giljotino... Strastno sem Vas nekaj ljubil, markiza, sedaj Vam lahko to povem, kajti moje srce je očiščeno in je dostopno višjim čustvom, čustvu globokega človeškega trpljenja.

Oh, madame, ne bi več izpoznali veselo se smehljajočega abbéja izza popoldnevov v Fontainebleau-u, ki je v svojih madrigalih tako krasno opeval ženske! Oh, kam so prešle naše idilične igre? — kam naša lepa gavota in ljubeznivi menuet? Oh, markiza, povejte mi, kako je mogoče, da je tako nenadno izumrla vsa galantnost na svetu? — Ne bi me več izpoznali, draga prijateljica! Ne potrebujem več pudra za svojo glavo, čisto siv sem postal in preko trpkih gub na mojem obrazu ne šine več smehljaj... Duhoviti in ljubeznivi smehljaj iz Versaillesa, oh, madame, izumrl je na tem svetu in nastopajoče žalostno stoletje ne bo več vedelo, da so bili ljudje nekoč tudi veseli in galantni. Vse je minulo in minul je tudi svet.

Prav imate, markiza, gotovo smo grešniki in zato moramo tudi trpeti! Pozabiti smo morali na Boga, da se nas on sedaj tako zelo spominja! Naš ubogi preminuli kralj je bil kriv in kriv je bil tudi vsakdo... Ali pa smo resnično zaslužili tako kazen? Kdo bi si pač upal ugovarjati božji previdnosti? Naša omejena zemeljska pamet je brez moči napram temu strahovitemu krvavemu preobratu. Kako je mogel nastati upor? Kako da je narod tako hipno izgubil spoštovanje do božje uredbe kraljestva? Madame, na to Vaše vprašanje bi vedel odgovor in v tem svojem zadnjem pismu Vam moram nekaj povedati. Oh, draga moja prijateljica, komu pa naj bi to pravil, ako ne

Vam, katero sem, kakor sem ravno obstal, tako neskončno ljubil? Vedite torej, markiza, in po Vam prihodnja stoletja, da vem in da sem na lastne oči videl, kako je izbruhnil upor in kako malo vraževnosti bi bilo skoro zadržalo ljudstvo, da ni docela izgubilo spoštovanja do božje institucije kraljestva.

Oh, ko bi vedeli, kako sem prosil vojvodinjo, kako sem se trudil, da bi jo bil prepričal o usodepolnosti nameravane veselice! Vi, madame, ki ste nas večkrat obiskali, ko sem bil z vojvodinjo na njenem gradu v Gascogni — se gotovo spominjate njenega neupogljivega ponosa in kraljevske prikazni one grande dame iz starega sveta. In kako bi hčerka vojvode Condé-ja tudi mogla biti drugačna? Čeprav se je iz ljubezni ponižala, da je postala soproga grofa iz Gascogne, vendar ni nikdar pozabila, da teče po njenih žilah knežja kri in ako treba, bi bila tudi v stanu, da bi se kot nova grande demoiselle radi svojih pravic sporekla tudi s kraljem.

Odkar je grof umrl, silila so dozdej po ljubezni zadržana knežja nagnenja v ospredje. — Saj ste videli, markiza, kako je imela v onem oddaljenem gradu, v Gascogni mali Versailles krog sebe. Vladala je kakor kraljica nad celo okolico in priznati moram, da ni še bila nikdar spojena dostojnost in dostojanstvo v kaki osebi krasneje kakor v njej. Bila je milostljiva in radodarna, dabile so jo mnoge knežje čednosti, toda poznala ni milosti, če je prišlo v poštev dostojanstvo njene knežje krvi. Če je morala le-to braniti, je v svoji strogosti lahko postala krvoločna. Samo to je opravičevalo njeno obnašanje proti gascognski kapalji, ali kakor se sedaj imenuje, proti gascognskemu ljudstvu.

(Dalje.)

težavnem položaju na strani, da bo mogel ustvariti novo vlado, ki se bo ozirala na želje ljudstva in se bo izkazala vrendo ljudskega zaupanja.

Zmagovita ruska revolucija.

London, 15. marca.

V spodnji zbornici je Bonar Law po sporočilu o odstopu carja rekel: Za nas je v resnično oddahenje, da gibanje ne meri na doseg miru, temveč nasprotno, da se nezadovoljnost ne obrača proti vladi, ker vodi vojno naprej, temveč, ker je ne nadaljuje z učinkovitostjo in eneržijo, ki jo ljudstvo pričakuje. Nato je Bonar Law izjavil, da izguba na življenjih po došlih vesteh ni bila velika ter je poudarjal, da bo sprememba v razmehroma kratkem času zopet vzpostavila mir.

Manifest!

Rodzijanko je v imenu vojaškega komiteja dume izdal na mornariške in armadne poveljnike vseh front

m a n i f e s t

s pozivom, da naj ostanejo mirni ter nadaljujejo boj s sovražniki.

Enako so bili izdani oklici na delavstvo, da naj ohranijo mir in zopet prično z delom, da se more boj nadaljevati.

Vojaški poveljnik in na tisoče orožnikov in policijskih uradnikov so bili aretirani, politični vjetniki so bili izpuščeni ter se je konstituiral vojaški komite za vzdrževanje reda z vojaško pomočjo.

Poldrugo uro po izbruhu revolucije v Petrogradu se je Moskva pridružila revoluciji. Tudi Nižnji Novgorod in Harkov sta proglasila, da se pridružujeta revoluciji.

Bark, Protopopov, Stirmer in drugi so bili aretirani. Revolucionarji imajo zimsko palačo zasedeno.

Prvi in četrti polk Donskih kozakov sta se pridružila revoluciji. Rodzijanko je v imenu vojaškega komiteja dume izdal manifest mornariškim in armadnim poveljnikom na vseh frontah.

Iz Moskve je dospelo nadalje to - le Reuterjevo poročilo:

Tu je prišlo povodom revolucije do velikih manifestacij veselja. Sestavil se je vojaški komite, ki vzdržuje s pomočjo ene artiljerijske brigade, 5 pehotnih polkov in tisočev milice red. Vojniški poveljnik v Moskvi ter več tisoč orožnikov je bilo aretiranih. Politični vjetniki so bili izpuščeni.

Stockholm, 15. marca. K dogodkom v Rusiji piše „Alfonbladet“ iz Haparande, da je od danes železniški promet med Tornesom in drugimi deli Finske prekinjen. Potniki pripovedujejo, da so finske železniške proge na več krajih razrušene, drugi zopet, da se na Finskem stoječe vojaške čete pridružujejo revolucionarjem, ker se pozivu stare vlade, da naj pridejo v Petrograd, niso hotele odzvati. V Petrogradu da je množica vse ječe odprla ter ministra Protopopova in Stirmerja umorila. Nad Helsingforsom je razglašeno obsedno stanje.

Oktroi gotova stvar?

Nemški listi poročajo z Dunaja: Predsednik „Česke Zveze“ poslanec Stanek se je včeraj dolgo razgovarjal z ministrskim predsednikom grofom Clam-Martinicom o govoricah, da je skoraj pričakovati znanih oktrojev. Grof Clam-Martinic je izjavil, da vztraja vlada pri svoji programatični izjavi in pri svojih sklepih glede predpogojev za sklicanje državnega zbora ter je poudarjal, da je za državne urade nemški posredovalni jezik potreben, za parlament pa reforma poslovnika. Vlada da bo imela vedno pred očmi le interese države, ki so vsem narodom skupni. Zadostiti potrebam države, se ne pravi zadostiti nemškim strankarskim zahtevam. Češka Zveza naj mirno pričakuje vladnih dejanj. Poslanec Stanek je vzel izjave ministrskega predsednika na znanje, da poroča o njih Češkemu Svazu.

Kriza Clam-Martinicovega kabineta?

„M. N. N.“ poročajo z Dunaja: Na podlagi zanesljivih informacij moremo označiti vest o neposredni odločitvi glede izmene kabineta najmanj za preuranjene. Grof Clam-Martinic še ni opustil poskusov, razbistriti parlamentarni položaj.

Vesti o spremembi v vodstvu zunanje urada se označujejo za neutemeljene.

Vojna z Ameriko.

Wilson oborožuje trgovske ladje na lastno pest.

Washington, 9. marca. Reuter. Wilson je sklenil sklicati posebno zasedanje kongresa v aprilu. Odločil se je torej, da ima sam pravico oborožiti ameriške ladje proti podmorskim čolnom. Tozadevno odredbo pričakujejo takoj.

Washington, 9. marca. Reuter. Sklenjeno je bilo, da naj se sestane kongres k izrednemu zasedanju 16. aprila. Imena oboroženih trgovskih ladij se ne bodo objavila. Predsednikov ukaz, da se naj

njegove odredbe nemudoma izvedejo, bo takoj poslan mornariškemu departementu. Topovi za trgovske ladje se nahajajo v mornariških delavnicah ob atlantski obali. Vse je pripravljeno.

Bern, 10. marca. „Agence Radio“ javlja, da je poročilo, da je Wilson odredil oboroževanje trgov. ladij, že uradno potrjeno. Ameriška vlada je odredila, da naj se ameriške ladje podajo v vsa svetovna pristanišča, ne da bi se brigale za nemško zaprto morje ali za druge ovire, ki se stavlajo ameriški plovbi nasproti.

Kaj razburja javno mnenje Združenih držav.

„Frankf. Ztg.“ poroča in Newyorka: Kongres bo Wilsonu z veliko večino pritrdil. Ladje bodo hitreje oborožili, kakor se pričakuje. Javno mnenje je vznevoljeno na Nemčijo radi poskušanih pogajanj z Mehiko in Japonsko, ker so odkrili več zarot za napade na ameriške tvornice, ker so povzročali nemiri v Indiji in ker so se pošiljali vojnuni na Angleško. Listi o teh „kršitvah“ nevtralnosti veliko pišejo.

Ženeva, 13. marca. „Matin“ javlja iz New Yorka: Predsednik Wilson in senatorji menijo, da bo vojna z Nemčijo izbruhnila tekom enega meseca.

Washington, 13. marca. Delavske organizacije so po svojih zastopnikih izjavile, da so pripravljene, povsodi sodelovati, ako bi se Zedinjene države zapletle v vojno.

Columbia pomaga Združenim državam.

Berolin, 13. marca. „Baseler Nachrichten“ poročajo in Newyorka: Republika Columbia je imenovala posebno vojaško komisijo, ki naj izsledi, ali se skrivajo ob columbijski obali nemški podmorski čolni.

Oboroženje ameriških ladij.

Washington, 12. marca. Reuterjevo poročilo. Državni departement je sporočil vsem tukajšnjim inozemskim zastopnikom, da bodo ameriške ladje, ki se bodo vozile skozi: nemško morskoro zaporo, v varstvo ladij in na krovu se nahajajočih oseb, oborožene. Ni jasno, ali bo odredba obligatorična, vendar pa mornariški departement oboroži vse ladje, ki bodo prosile za to. Državni departement je sklenil, vse tuje trgovske ladje odstraniti iz ameriških pristanišč, vseeno, ali so oborožene sprejaj ali zadaj.

V Ameriki pričakujejo novih nemških mirovni predlogov.

Amsterdam, 14. marca. Na borzi v Newyorku je včeraj vrednost papirjev zelo padla. Poročalo se je namreč, da se pričakujejo novi nemški mirovni predlogi. Tudi neugodna poročila o Wilsonovi bolezni so vplivala, da so papirji padli.

* * *

Bolgarska in Zedinjene države.

Sofija, 11. marca. „Agence tel. bulgare“ je pooblaščen formalno zanikati v inozemskem časopisju razširjene vesti, češ da je bolgarska vlada poslala Zedinjenim državam noto, ki da bo neizogibno imela za posledico prekinjenje ameriško-bolgarskih odnošajev.

* * *

Zedinjene države proti Mehiki.

Washington, 10. marca. Reuter poroča: Vladi je bilo poluradno sporočeno, da ima mesto Mehika direktno brezlično zvezo z Nemčijo. Preiskava je bila uvedena.

Pripomba Wolffovega urada: Postavitev brezlične postaje v Mehiki bi bila samo ob sebi umevno pravica mehikanske vlade. Dostavek Reuterjevega urada, „da je bila uvedena preiskava“, je nerazumljivo vmešavanje Zedinjenih držav v notranje zadeve popolnoma samostojne Mehike.

Svarilo Mehiki.

„Vossische Ztg.“ poroča iz Amsterdama: Vlada Zedinjenih držav je sporočila predsedniku Mehike Carranzi, da je on napram Zedinjenim državam odgovoren, če bi imelo prizadevanje Nemcev, da izzovejo v Mehiki nemire, kak uspeh.

Nemci v Mehiko.

Ženeva, 10. marca. „Matin“ poroča iz Washingtona, da je ameriška vlada zelo vznemirjena, ker se je od izbruha vojne nevarnosti izselilo 50.000 Nemcev v Mehiko.

Rekrutacija v Mehiki.

Ženeva, 13. marca. „Echo de Paris“ javlja iz New Yorka: Ameriški konzul v Mehiki poroča, da je pričel Carranza zbirati čete za svojo armado.

Ob Mehikanski meji.

Haag, 13. marca. Iz New Yorka poročajo: Nekaj dni sem je videti ob meji med Mehiko in Zedinjenimi državami velike mase konjenice.

Amerika in Avstrija.

New York, 7. marca. Brezlično poročilo Wolffovega urada. „Associated Press“ javlja iz Wa-

shingtona: Tu je bilo uradno razglašeno, da omo-goča avstrijski odgovor na ameriško noto nadalj-na pogajanja. Vsled avstrijskega odgovora je prelom, ki se je zdel po pretrganju stikov z Ameriko neobhoden, zaenkrat odložen. Akoravno dolgi avstrijski odgovor v celem vzdržuje in brani neomejeno od Nemčije pričeto bojevanje, je vendar spisan v prijateljskem tonu. Amerika bo na avstrijsko noto odgovorila. Ako očitno dejanje ne povzroči nepričakovane preloma, kateremu se očitno resno želita izogniti obe stranki, Zedinjene države najbrž ne bodo hotele izzvati takojšnje odločitve. Definitivno uradno stališče, ki ga zavzame Amerika napram avstro-ogrski noti, ne bo objavljeno, predno ne bodeta Wilson in Lansing natančno preštudirala besedila avstrijske note.

Boj za Trst.

Dunaj, 10. marca.

Topovski boji in delovanje letalcev sta bila v splošnem zopet živahnejša. Pri Gorici je sestrelila naša artiljerija neki Caproni, ki je padel v bližini Štandreža na tla.

Na Cima di Bocche južno od doline San Pellegrino so vdrla oddelki pešpolka št. 74. skozi tunele, napravljene skozi sneg v sovražno pozicijo ter vjeli enega častnika in 30 mož.

Dunaj, 11. marca.

Živahno artiljerijsko in letalsko delovanje je trajalo zlasti v posameznih odsekih primorske fronte tudi včeraj. Preteklo noč so obmetavali italijanski letalci mesta Trst, Milje, Isolo in Piran z bombami.

Italijanski napad na Kostanjevico odbit.

Dunaj, 12. marca.

Italijani so od časa do časa živahno streljali s topovi. Danes zjutraj smo odbili sovražen napad na Kostanjevico.

Dunaj, 13. marca.

Topovski boji in boji z metali min na Kraški visoki planoti in v Vipavski dolini so trajali dan in noč.

Na Cima di Costabella smo zvrnili slaboten italijanski napad.

Feldmaršal Conrad vzgled za Cadorno.

Lugano, 12. marca. „Popolo d' Italia“ prinaša članek, ki postavlja feldmaršala barona Conrada za vzgled za Cadorno, kajti Conrad je storil ogromno delo za mejno obrambo Avstro-Ogrske in organiziral v maju proti Italiji ofenzivo, ki je trajala radi odličnih vojskovodij neprestano tedne in tedne in je bila silno ljuta, z izborna načrtno previdnostjo in eksaktno. Italija si mora predočiti možnost, da sodi feldmaršal baron Conrad, da je došla sedaj njegova ura. Nasproti temu mora Italija nagromaditi nepresegljive ovire s človeškim materijalom in orožjem. Za ofenzivo kakor za defenzivo bo morala Italija storiti velike napore, da doseže neizogibno potrebno zmago nad sovražnikom.

Ruski neuspehi.

Dunaj, 10. marca.

Pri predvčerajšnjih napadih na višino Magyáros smo vjeli 13 častnikov in 991 mož. Plen šteje 17 strojnih pušk, 5 metal min, eno metalo granat in mnogo municije in vojne opreme. Poskus nasprotnika izgubljene pozicije zopet zavzeti se je ponesrečil v našem zapornem ognju.

Rusko prodiranje v Perziji.

Teheran, 12. marca. Rusko poslaništvo je obvestilo ministrskega predsednika, da so ruske čete vzele Bidjar, Senney Hamadan, Kengawar in Daulebad.

Dunaj, 13. marca.

V prostoru južno in vzhodno od Bržežanov več uspešnih podvzetij v predpolju. Severno od iz Zločova v Tarnopol vodeče železnice so dvignile naše čete v sunku 3 častnike, 320 mož in 13 strojnih pušk iz ruskih jarkov.

Berolin, 13. marca.

Več odsekov je ležalo pri jasnem vremenu pod ruskim artiljerijskim učinkom, na kateri smo krepko odgovarjali.

Severno od železnice Zločov-Tarnopol se izvedle naše čete v sunku rezko in preudarno podjetje, pri katerem so vjele 3 častnike in 320 mož ter vplenile 13 strojnih pušk.

Tudi pri Bržežanih in ob Narajovki so prinesli naši sunki v ruske črte vjete in plen.

Na fronti generalobersta nadvojvode Jožefa in pri armadni skupini generalfeldmaršala v Mak-kensena je ostal pri malo bojih v predpolju položaj neizpremenjen.

Dunaj, 14. marca.

Napad naskakovalnih čet pri Bržežanih, o katerem se je poročalo včeraj, je popolnoma uspel.

Potem, ko smo temeljito uničili sovražne utrdbe, smo odvedli dva ruska častnika, 256 mož, več strojnih pušk in metalcev min. — Naši letalci so, ko so odbili napade sovražnih letal, metali bombe na kolodvor Radziwillov.

Berolin, 14. marca.

Živahno so delovali v predpolju na več mestih med Vzhodnim morjem in Dnjestrom. — Naskovalne čete so naskočile ob Narajovki dele ruske postojanke, razdrle so obsežne naprave min in so se vrnile z 2 ujetima častnikoma in 256 možmi, z več strojnimi puškami in z minometi. Na kolodvor Radziwillov (severovzhodno Brodov) je bilo vrženih veliko bomb.

Boji na zapadu.

Berolin, 10. marca.

Južno od Avre so napadli Francozi dele naših jarkov pri Laucourtu in južno od Crapeaumesnila. V borbi smo jih vrgli; 12 vjetih je ostalo v naših rokah. Vzhodno od Reimsa so dvignile naše čete v sunku 14 mož iz sovražnih črt. V zapadni Champagni so prodrli na obeh straneh Srosnesa Rusi pod vodstvom francoskih častnikov proti našim pozicijam. Oddelke, ki so bili na posameznih točkah vdrli, smo v protisunku pregnali. Južno od Riponta so se razvili zapadno od Champagne ferme, ki je večkrat menjavala posestnika, novi boji, ki niso imeli za posledico nobene bistvene izpremembe položaja. Tam smo obdržali 55 vjetih. Na zapadnem bregu Mose je ostal v gozdu Cheppy francoski sunek brezuspešen. Vzhodno od Mose so vdrle naše čete v naskoku v gozd Caurieres ter se vrnile s 6 častniki, 206 možmi in 2 strojnima puškama. Ostanek francoske posadke v jarku se je odtegnil vjetju s hitrim begom. Tudi pri Flireyu med Moso in Moslo se je posrečilo podvzetje nekega oddelka v naskoku, kakor je bilo namenjeno. Pri tem smo vjeli 15 mož. Naši letalci so zbili 6 sovražnih letal in privezne balone. Z obrambnim ognjem smo zbili sovražnega letalca. Poročnik baron v. Richthofen je bil petdesetih zmagovalcev v boju v zraku.

Berolin, 11. marca.

V predpolju naše nove fronte ob Ancri je prišlo včeraj do živahnih artiljerijskih bojev in pri Irlesu do infanterijskih bojev, po katerih so se oddelki poslednjih čet na povelje umaknili na glavno pozicijo. Med Avro in Oiso so ostali francoski sunki, započeti po silnem streljanju, brezuspešni. V Champagni so obnovili Francozi zvečer svoje napade na naše pozicije na južnem pobočju višine 185 in na obeh straneh Champagne ferme. Kljub uporabi močnih sil in mnogo municije smo jih povsod krvavo zavrtili.

Berolin, 12. marca.

Ker se je dobro videlo, so topovi in letalci živahnejše delovali. Posebno močno so streljali pri Ancre med Bucquoy in Le Transle in v več odsekih ob Aisne in v Champagni. Južno Riponta so napadli Francozi danes zjutraj dele naših postojank, a smo jih odbili.

Naši letalci so uničili 16 letal in 2 privezna zrakoplova; z obrambnim ognjem je bilo sestreno 1 letalo.

Berolin, 13. marca.

Južno Arrasa so izvršili angleški oddelki po strelski pripravi na široki fronti pri Beaurainsu sunek, ki se je z izgubami ponesrečil. Ob Ancri, med Avro in Oiso, zapadno od Soissons, v Champagni in na obeh bregovih Mose je bilo bojno delovanje živahno. Severno od Avre so prodrle francoske stotnije proti našim pozicijam. Z ognjem smo jih prisilili pred ovirami, da so se vrnile. Južno od Riponta so Francozi po bobnajočem ognju zopet napadli naše pozicije. V žilavi obrambi smo držali višino 185, za katero so se vršili vroči boji, proti nadmočnim silam. Nekoliko prostora na južnem pobočju je pridobil sovražnik s krvavimi žrtvami.

Berolin, 14. marca.

S streljanjem smo severno Armentièresa pregnali angleške oddelke. Pri Ancre so Angleži popoldne napadli brez priprave s topovi med Achit le Petit in Grevillers, ponoči pa po močni pripravi s topovi na obeh straneh Bucquoya. Z velikimi izgubami smo sovražnika odbili, prepustil nam je 50 vjetnikov. — V Champagni se nadaljujejo boji južno Riponta z menjajočim se uspehom. — Na vzhodnem bregu Mose so se izjalovili sunki Francozov pri St. Mihielu. Našo stražo ob reki so potisnili nazaj.

15urna pomorska bitka ob obali Južne Amerike.

Basel, 14. marca. „Agenzia American“ javlja iz Rio de Janeiro: Približno 200 milj od ameriške obale se je bila petnajst ur bitka na morju. Spopadli sta se dve nemški pomorski križarki z več angleškimi križarkami.

Na Balkanu.

Sofija, 12. marca.

Močni sovražni oddelki so po daljši artillerijski pripravi skušali v prostoru med Ohridskim in

Prespaškim jezerom priti naprej, pa smo jih zadržali. Vzhodno od Prespaškega jezera do Črne živahno artiljerijsko delovanje. V ovinku Črne je nemški pehotni oddelek vdril v sovražne strelske jarke in privedel nazaj ujetnike. Na ostali fronti slaboten artiljerijski ogenj. Ob Strumi poleg tega tudi patroljski boji.

Obstreljevanje Bitolja.

Rotterdam, 12. marca. Dopisnik Reuterjevega urada v srbskem glavnem stanu poroča, da Nemci in Bolgari zadnji čas Bitolj zopet močno obstreljujejo. Včeraj je padlo v mesto 88 granat, ki so poškodovale 25 hiš.

Dunaj, 13. marca.

V ožini med Ohridskim in Prespanskim jezerom so zavrtili avstro-ogrski, nemški in bolgarski oddelki francoski sunek.

Berolin, 13. marca.

Med Ohridskim in Prespanskim jezerom so napadli francoski bataljoni naše pozicije, vrgli smo jih nazaj. Pri bombnem napadu naših letalskih flotilj na kolodvor Vertekop (južno od Modene) smo zadeli ter še dolgo opazovali požare.

Dunaj, 14. marca.

V vzhodno albanskih jezerskih ozemljih se bojujejo dalje. Francozi so naše postojanke med Ohridskim in Prespanskim jezerom večkrat brez uspeha napadli.

Sofija, 13. marca.

Na zahodnem bregu Prespaškega jezera je nastopilo več sovražnih stotnij, ki so pa bile z velikimi izgubami pognane nazaj. Ravno tam sta bila ponoči še dva sovražna napada krvavo odbita. Naše postojanke zahodno in severno Bitolja je sovražna artiljerija zelo ljuto obstreljevala. Na ostali fronti slaboten pehotni in topovski ogenj med izpostavljenimi sovražnimi oddelki. Na celi fronti živahno delovanje letalcev na obeh straneh.

Pri Miletkovu smo med bojem sestrelili angleško letalo.

V Orijentu.

Angleži v Bagdadu.

Rotterdam, 12. marca. Uradno se poroča iz Londona: Angleži so zasedli Bagdad. Podrobnejša uradna poročila pravijo: Presenetljivo smo šli v mesečini čez reko Djalah. V četrtek smo dospeli do močne postojanke na desnem bregu Djalaha ter zgradili most čez Tigris pod izlivom Djalaha v Tigris. Močan oddelek je prodiral na desnem bregu. Zadel je ob sovražnika 10 km južno od Bagdada ter ga vrgel 3 km daleč nazaj. Izsilili smo prehod preko Djalaha ter prodrli v petek 6400 m pred Bagdad. Naše čete na desnem bregu so vrgle sovražnika iz njegove druge pozicije ter so prenočile na zavzetem ozemlju. V soboto smo vrgli Turke 4800 m južno in zapadno od Bagdada nazaj ter zasedli Bagdad v nedeljo zjutraj.

London, 13. marca. Uradno poročilo iz Mezopotamije: Ostali smo v ozkem stiku s sovražnikom južno od Bagdada. V noči na 13. t. m. je sovražnik izpraznil celo črto, pri čemur smo mu ostali za petami. Sledil je splošen nastop na obeh bregovih Tigrisa. Zjutraj smo zasedli kolodvor. Po malem odporu smo zasedli Kadhimain; ugrabili smo 100 ujetnikov. Naše topničarke so se udeležile zasledovanja. Od 23. februarja so Turki vse dragocenosti v Bagdadu uničili ali odpeljali. Kljub temu je bil naš plen znaten. Sovražnik je popustil 500 ranjencev. Naštel smo 200 do 300 mrtvih. Na levem bregu Tigrisa smo ujeli 300 mož. Bagdadsko prebivalstvo nas je prisrčno sprelelo.

Usoda Perzije.

Stockholm, 13. marca. Semkaj poročajo, da se vršijo v Petrogradu rusko-angleške konference o razdelitvi Perzije.

Kitajska na strani entente.

Stockholm, 12. marca. Predsednik kitajske republike je zastopnikom pekinskega časopisja izjavil, da se noče upirati javnemu mnenju dežele, če ljudstvo zahteva vojsko, se bo udal. Zato so ententni poslaniki prepričani, da bo Kitajska popolnoma prelomila zveze z Nemčijo in se bo pridružila ententi.

Pekln, 12. marca. Reuter: Poslaniška zbornica je v tajni seji z večino 300 glasov odobrila politiko vlade tudi glede na prelom odnošajev z Nemčijo.

Prelom diplomatskih odnošajev med Kitajsko in Nemčijo.

Amsterdam, 14. marca. Reuter javlja iz Washingtona: Kitajska je prekinila diplomatske odnošaje z Nemčijo.

† Oton pl. Detela.

V visoki starosti 78 let (rojen leta 1839. v Ajmanovem gradu pri Skofji Loki) je umrl dne 13.

t. m. bivši deželni glavar, član gosposke zbornice Oton pl. Detela. Njegovo delo je bilo trideset let posvečeno deželi Kranjski, zato bo vest o njegovi smrti po celi deželi vzbudila odkritosrčno žalost.

Dne 7. julija 1877 je bil Oton Detela prvič izvoljen za deželnega poslanca v volilnem okraju kmetijskih občin Kranj—Tržič—Loka. Deželni poslanec je ostal do deželnozborskih volitev leta 1908. V deželni odbor je bil izvoljen dne 26. januarja 1883; leta 1891. je bil imenovan deželni glavarjem in je ostal na čelu deželne avtonomne uprave do 26. marca 1908. Bil je torej 8 let deželni odbornik in 17 let deželni glavar.

Pokojni deželni plavar pl. Detela je bil mnogoleten zaslužen sodelovalec pri vseh za deželo važnih kmetijskih zadevah. Bil je doslej najstarejši živeči ud c. kr. kmetijske družbe kranjske, kajti cellh 48 let — od 5. decembra 1869 — šteje njegovo članstvo pri družbi. Dne 24. novembra 1875 je bil izvoljen v glavni odbor, 20. junija 1901 pa je bil izvoljen za predsednika, v kateri lastnosti je vodil družbo do l. 1908., ko se je preselil iz Ljubljane. Tedaj ga je družba imenovala za častnega člana. Posebne zasluge si je pridobil pri ureditvi zemljiškega davka.

Detela je bil čist, značajan, nesebičen rodoljub. Skrbno je varoval deželne interese in zlasti glede deželnih financ si je stekel premnogih zaslug.

Slovenski narod se bo vedno s hvaležnim srcem spominjal Otona pl. Detela.

DNEVNE VESTI.

Cesarska rodbina se je preselila 15. t. m. v grad Laxenburg pri Dunaju, kjer bo stanovala čez poletje.

Skorajšnja rekonstrukcija ogrskega kabineta napovedujejo razni budimpeštanski listi. Opozicija je sedaj baje pripravljena vstopiti v ministristvo, v katerem bi ostal tudi grof Tisza, toda ne kot min. predsednik. Novemu koncentracijskemu kabinetu naj bi načeloval ali grof Zichy ali Wekerle ali grof Khuen-Hedervary. Od opozicije naj bi vstopil v ministristvo grof Andrassy, Appony in eden član Karolyjeve skupine.

Poljska zahteva glede Galicije. Kakor poročajo Ilovski časopisi, so Poljaki glede preuredbe Galicije stavili sledeče predloge: Dežela naj dobi zakonodajni zbornici odgovorno deželno upravo za notranjo upravo, pravosodstvo, nauk, javno varnost in deželno kulturo. Zakonodajni zbor naj ima dve zbornici. Skupnemu zboru naj se odvzame: ugotovitev temeljnih načel za pouk v ljudskih, srednjih in visokih šolah, kazenski zakon, policijsko, kazensko in civilno zakonodajo; zakonodajo o rudarstvu, o organizaciji sodnij in političnih oblasti, občinsko zakonodajo, ustanovitev galiških trgovskih zbornic, zakonodajo o kreditnih in zavarovalnih zavodih in o domovinski pravici. Za Galicijo zahtevajo tudi kameralna posestva, prosto razpolaganja z domenami, gozdovi, solinami, rudniki, petrolejem in nafto.

Dr. Mile Starčević †. V soboto, dne 10. marca opoldne je umrl v Zagrebu v starosti 55 let poslanec v hrvatskem saboru dr. Mile Starčević, voditelj starčevićanske skupine hrvatske stranke prava. Dr. Mile Starčević je bil politični dedič svojega strica dr. Ante Starčevića. V njem je bil poosobljen ves idealizem onega starčevićanstva, ki ne pozna kompromisov in ki ne računa z realnimi okolnostmi, ker veruje v odrešenje naroda v znamenju neodvisne čiste, narodne misli. Dr. Mile Starčević je bolehal dolgo. Odkar je izbruhnila vojna, se ni več pokazal v javnosti in njegova smrt ni prišla nepričakovano. Navzlic temu bo vzbudila vest, da odličnega moža ni več med živimi, v vsem hrvatskem in slovenskem narodu globoko žalost. Odšel je mož, ki je globoko veroval, da zasijejo hrvatskemu in slovenskemu narodu lepši časi, umrl je, ne da bi čakal uresničenja. Slovenski narod mu ohrani hvaležen spomin.

Za generalnega ravnatelja kranjske kmetijske družbe v IV. razredu drž. uradnikov je bil imenovan dosedanji ravnatelj gospod Gustav Pirc.

Podaljšani vojaški dopusti. Crnovojniškimi obvezancem, ki so zaposleni kot delavci, vozniki in uslužbenci gozdarskih obratov ter jim poteče dopust dne 31. marca 1917, se splošno podaljša oprostitev vojaške službe do 30. junija 1917. To pa ne velja za gozdarske nadzorovalne organe, katerim se podaljša dopust le v ozira vrednih slučajih.

Seja cestnega okrajnega odbora za kranjski okraj z dne 12. t. m. Načelnik Ivan Zabret konstatira sklepčnost in otvori sejo. Poroča, da je zastopal cestni okrajni odbor kranjski v deputaciji, ki se je v imenu kranjske dežele poklonila Njeg. Veličanstvu cesarju Karlu I. ob nastopu vlade. — Odobri se račun za l. 1916., ki izkazuje K 47.034.75 dohodkov in K 37.444.85 izdatkov, tedaj pribitka K 9589.95. Vrhtega ima odbor še K 5000.— v vojnem posojilu in K 4361.— v mestni hranilnici naloženega denarja. — Odbor dovoli posestnici Mariji Polajnar v Cerkljah prispevka K 150.—, da zopet postavi obrežni zid, ki se je zrušil radi znižanja cerkljanskega okrajnega mosta. — Cestar v Podbrezjah je napovedal službo, ki se bo potom razpisala zopet oddala. —

Komisijalnega obhoda radi razširjenja kranjske postaje proti Gorenji Savi dne 24. t. m. se bo udeležil načelnik z nekaterimi odborniki. Ko se še načelniku naroči, da naj pri tej priliki stavi nasvet glede preložitve okrajne ceste na Gorenji Savi, zaključni načelnik sejo.

Akcija za gradnjo zdravilišča za ozdravljive tuberkulozne. Deželno in gospejno pomožno društvo Rdečega križa na Kranjskem je v odborovi seji dne 12. februarja t. l. tukajšnji Deželni komisiji za oskrbo vračajočih se bojevnikov velikodušno dovolilo prispevek v znesku 30.000 kron za nakup graščine Golnik pri Trziču na Gorenjskem, kjer namerava imenovana komisija zgraditi zdravilišče za ozdravljive tuberkulozne.

„Tagespost“ daje zadoščenje dr. Brejcu. Dne 13. t. m. prinaša „Tagespost“ sledečo izjavo svojega uredništva: „V našem listu z dne 6. septembra 1914. smo pod naslovom: „Aretacija srbofilov“ dali prostora dopisu iz Celovca, v katerem je bil g. dr. Ivan Brejc, odvetnik v Celovcu, označen kot srbofil in se mu je očitalo, da je zloglasen razširjevalec in eden najhujših in najbolj živahnih voditeljev panslavistične ideje in struje na Koroškem in da bi že davno moral biti pod ključem, da pa so mu žal dali preveč časa, da je uničil pisma, ki so ga kompromitirala. Kakor so dognale poizvedbe v postopanju radi razžaljenja časti, katero je g. dr. Ivan Brejc naperil proti našemu odgovornemu uredniku, se prav nič ne ustavljamo izjavi, da zgorajšnje obdolžitve o dr. Brejcu brezpogojno preključujemo kot popolnoma neutemene in obžalujemo, da smo z objavo dopisa g. dr. Brejcu delali krivico.“

Za goriške begunce polit. okraja Kranj so došli po zadnjem izkazu z dne 10. marca sledeči darovi: Gospod c. kr. okr. glavar v Kranju mnogo obleke, v gotovini pa K 50.—, katere je

podaril g. Ivan Papov iz Trziča; gospod Vinko Majdič mesto vstopnice k koncertu K 20.— in neimenovani g. duhovnik K 10.—. Vsem darovalcem se toplo zahvaljuje podružnični odbor posredovalnice za goriške begunce v Kranju.

Dvajsetvinarski novci iz nikla. Izšla je naredba, ki določa, da država po 30. aprilu 1917 ne bo več sprejemala 20 vinarških novcov iz nikla.

W. C. Pariška „Victoire“, list Gustava Hervé-ja, prinaša v svoji številki z dne 28. februarja sledeči dogodek: Na peronu postaje nekega francoskega mesta ob Kanalu, kjer se sedaj več govori angleško kot francosko, sprehaja se tipični, dovršeno in korektno oblečeni Anglež. Na levi rami — v veliko začudenje domačega prebivalstva — ima zelen trak z zlatimi, od daleč vidnimi črkami W. C. — „Smešno,“ mrmra francoski, pravkar iz fronte na dopust dospeli vojak. „Res, čudne navade imajo ti naši zavezniki! Oni tam je gotovo zato tukaj, da pokaže poveljujočemu generalu, kje se tu nahaja gotov prostorček.“ In prišedši do gospoda, ki se je še vedno tu sprehajal, pokaže na njegov trak in ga prosi, naj mu pokaže, kje se tu nahajajo „water closets“. Z zaničevalnim pogledom ga premeri gospod od nog do glave. — Bil je namreč „War correspondent“ — vojni poročevalec!

Kava. Dunajski listi javljajo, da so zaloge centrale za kavo tako izčrpane, da se v prihodnji porabni perijodi sploh ne bo več kave dobivalo, iz nevtralnih držav dobiva naša monarhija le jako malo kave, ker je vojna s podmorskimi čolni onemogočila dovoz kave tudi v nevtralne države.

Čevlji. Trgovinsko ministrstvo je izdalo več predpisov glede izdelovanja čevljev in glede cen. Na vsakem paru čevljev mora biti označeno, koliko velja v nadrobni prodaji. Za čevlje, ki so narejeni po meri, veljajo posebna navodila za pre-

računanje cene. Cena se določi po najvišji nakupni ceni všteti delavčeve plače. Pri čevljih namero je računati najvišje cene za blago, in 30 do 40 odstotkov za delavčeve plače in režijo. Pri drugih čevljih je za režijo izdelovalcev pribiti 18 do 24 odstotkov; dobiček izdelovalca in prodajalca je določen na 26 do 30 odstotkov. Ustanove se posebna sodišča za slučaj, da kdo za čevlje preveč računa, tudi bo proganjan zaradi navijanja cen. Kaznive so tudi pretirane cene za popravljane čevljev. Namen teh predpisov je, znižati cene za čevlje. Naredbe stopijo v veljavo 10. aprila.

Razširjajte naš list.

Stanovanje

z dvem ali trem sobami, kuhinjo in pritlikami se išče za 1. maj. — Naslov pove upravnistvo lista.

Prodajalka

mešane stroke želi premeniti službo. — Ponudbe naj se blagovolijo pošiljati do 31. marca t. l. na upravnistvo lista.

Kupim vsako množino

smrekovega
orehovega
jesenovega
češnjevga
hruševga
lipovega
hrastovega

lesa

na vago ali na meter. Debelina od 30 cm naprej.

Kupim tudi

kostanjev les

Natančnejša pojasnila daje **L. REBOLJ, KRANJ.**

V Kranju, dne 17. marca 1917.

Povodom svojega odhoda iz Kranja se tem potom poslavljam od vseh čislanih mojih obiskovalcev ter znancev in se zahvaljujem za vso izkazano mi naklonjenost.

Z odličnim spoštovanjem

Peter Kobal, gostilničar pri „Kroni“.

Tiskarskega vajenca

sprejme takoj

Tiskarna „Sava“ v Kranju

Vojne dopisnice

v poljubnih množinah

oddaja

Tiskarna „Sava“

v Kranju.

Kdor svoj želodec ljubi, ne pije drugega, kakor želodčni liker

Najboljši želodčni liker!

Sladni in grenki.

Pristni „FLORIAN“ ne slabi in ne omami, ampak daje moč in veselje do dela!

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v LJUBLJANI

obrestuje hranilne vloge po čistih

Rezervni zaklad
nad K 1.000.000

brez odbitka rentnega davka.

4 1/4 0/0

brez odbitka rentnega davka.

Hranilnih vlog
nad K 23.000.000

6 52—5